ДЕТСКА ГРАДИНА
„РАДОСТ“
ГР. КАЛОФЕР
УЛ. „ТУНДЖА“ №2;
GSM: 0876705511,
E-mail: info@radostdg.com

KINDERGARTEN
„RADOST”
2 “TUNDJA” STR., KALOFER
BULGARIA
www.dgradost.com

Утвърден със
Заповед № ПД – 01 – 22 /16.09.2026г.

Директор:
IVANKA GEORGIEVA MITOVA
Digitally signed by IVANKA GEORGIEVA MITOVA
Date: 2026.09.15 23:23:43 +03'00'
Иванка Митова

ИНОВАТИВНА ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДЕТСКА ГРАДИНА „РАДОСТ“

за учебната 2026 – 2027 година

ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНОВАЦИОННА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СЪВКУПНОСТ ОТ КОМПЕТЕНТНОСТИ, НЕОБХОДИМИ ЗА УСПЕШНОТО ПРЕМИНАВАНЕ НА ДЕТЕТО КЪМ УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ НА НЕГОВИЯ ЛИЧНОСТЕН ПОТЕНЦИАЛ

Настоящата Програмна система е разработена в съответствие с чл.70, ал.1 от ЗПУО и във връзка с чл. 29, ал. 1 от Наредба № 5 за предучилищно образование е приета на проведено заседание на ПС – Протокол № РД – 06 – 11 /10.09.2026г.

Програмната система на ДГ „РАДОСТ“ е разработена на основание чл.70, ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование и във връзка с чл. 29, ал. 1 от Наредба № 5 за предучилищно образование и е част от Стратегията за развитие на институцията.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи, методи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел на предучилищното образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

Програмната система е съобразена със следните изисквания:

- ❖ Да създава условия за придобиване на компетентностите по всяко образователно направление;
- ❖ Да отчита спецификите на детето и неговия личностен потенциал;
- ❖ Да съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата.

Педагогическата иновация, като основа на иновативната програмна система е:

Прилагане на интерактивни иновативни методи на педагогическо взаимодействие **ЧРЕЗ ИГРА**: метод на проектите, дизайн мислене, ИКТ и дейности чрез игри за:

- ✓ изграждане на иновационна образователна среда за достъп и равен шанс за придобиване на съвкупност от компетентности, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование
- ✓ максимално развитие на детския личностен потенциал, възможности за пълноценна социална реализация и развитие на способностите в процеса на педагогическото взаимодействие;
- ✓ развитие на комуникативно-речевите способности на децата, като условие за успешна социализацията на децата билингви;
- ✓ усъвършенстване на устната диалогична и монологична реч на децата;
- ✓ изграждане на родителски капацитет и умения за общуване с децата и учителите.

Същност на програмната система

Програмната система е интегрирана, интерактивна и иновационна и осигурява разнообразни възможности за индивидуална, групова и екипна работа с децата в различните етапи от развитието им. Отчита специфичните особености и потребности на децата в съответните възрасти и гарантира плавен преход към по-високите нива на развитие както в усвояването на заложеното образователно съдържание, така и в разширяването и разгръщането на процесите на обучение и възпитание.

Основната идея на системата е да се подпомага изграждането на детската индивидуалност чрез постигане на процес на активно и насочващо общуване и взаимодействие с детето, при което възможностите, потребностите и предпочитанията определят принципите, формите, методите и похватите на работа на педагога и дейностите в детската градина.

В педагогическата работа с децата, които не владеят български език с мерки за предотвратяване на риска от отпадане от системата на предучилищното образование на децата от уязвими групи в ДГ „РАДОСТ", се преплитат различни изисквания в контекста на интеркултурното им възпитание:

- стремеж към премахване на социалната и говорната изолация на малцинствените деца;
- изтъкване на позитивните страни на отделните деца с цел да не се развие у тях чувството за малоценност;
- поощряване на комуникативните умения и съвместни действия между децата от различни етнически групи;
- включване на родители от малцинствата в педагогическата работа в детската градина.

Цели на програмната система:

Дефинирането на целите е подчинено на стремежа към организиране на ефективен образователен процес чрез конкретизиране мястото и съдържанието на основните дейности и търсенето на разнообразни пътища за пълноценно използване на сензитивността на децата в този период на личностно развитие. Изчистването на образователния процес от дидактизъм, скованост и строга регламентираност и съобразяване с детските интереси, желания и възможности, ще ориентира обучението към провокиране на мисленето и самостоятелността, към формиране на практически умения и към развитие на личността.

Утвърждаването на действени взаимоотношения на детското заведение със семействата, обществеността и училището ще допринесат в голяма степен за осигуряване на необходимите педагогически условия и материално-техническа база за отглеждане и възпитание на децата.

1.Създаване на условия за равен достъп, качествено обучение и възпитание, осигуряване на емоционален и психологически комфорт на всяко дете и за развитие на личностния му потенциал посредством обогатяването на детското развитие, съхраняването на ценността на предучилищното детство и успешния преход към училищното обучение.

2.Прилагане на интерактивни и иновативни образователни модели, съобразно европейските ключови компетенции и целите на стратегията на детската градина за подобряване на образователните постижения на децата и изграждането им като

креативни личности с творчески нагласи, притежаващи знания, умения и компетенции и умеещи да взаимодействат с околните.

3.Овладяване на български книжовен език като основа за развиване на интелектуалните възможности и комуникативните способности на личността, нейната индивидуалност и самостоятелност опознаване на света, за общуване, за разширяване на познанието и систематизиране на детския опит в междукултурна среда.

4. Повишаване качеството на образование в ДГ „РАДОСТ“ и постигане максимално високи резултати при възпитанието и обучението на децата в съответствие с ДОС и динамичните промени в развиващото се демократично общество.

5. Формиране на национално самосъзнание, възпитаване в родолюбие и съпричастност, както към националните, така и към глобалните проблеми на човечеството, възпитаване в дух на толерантност, уважение към другите и утвърждаване на собствената си идентичност.

6. Повишаване на мотивацията и формиране на потребности, интереси и нагласи за обучение и самоусъвършенстване, както при децата, така и при служителите.

Приоритети на програмната система:

Образование за демократично гражданство и работа в мултикултурна среда.
Най – важните насоки на това образование са:

- обучение в общуване и сътрудничество за изграждането на практически нагласи и умения в жизнено важните сфери на семейните отношения, детската градина, малката общност, държавата;
- обучение в познаването и зачитането на основните човешки права и на законите като принципи на това сътрудничество; наблягане на личностното и моралното развитие на младия човек, на себеопознаването и себеутвърждаването в рамките на взаимодействието с другите хора.

Съвместният живот и дейност на деца и учители от различни култури, в също така разнообразно обкръжение, изисква от учителя ясна позиция към мултикултурността и нейните ефекти. Учителят трябва да създаде положителни отношения с всички свои възпитаници и да стимулира тяхното личностно развитие. Той трябва да създаде позитивен социален климат за адекватна комуникация. Чувствителността към културните различия на децата се изразява чрез гъвкавостта на прилаганите методи на обучение и възпитание.

Формиране на национално самосъзнание и национална идентичност.

Формирането на национално самосъзнание е важна цел, която не може да се осъществи без съдействието и сътрудничеството на семействата, които се опитваме да спечелим като свои партньори. Стремежът към формиране на национално самосъзнание и

възпитаването на родолюбиви чувства е част от ежедневната работа на педагозите и се осъществява чрез разнообразни форми и дейности, като стремежът е да се разширяват и задълбочават впечатленията и преживяванията на децата. Национални празници, народни празници, велики български исторически личности, занаяти, произведения на българския фолклор и т.н. – всичко това са аспекти от дейността на детското заведение, които ще допринасят за активното съприкосновение на децата с българското, укрепване на националното им самосъзнание и ще ги направят горди със своята национална принадлежност.

Екологично възпитание, екологосъобразна социализация.

Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие. Планирането, организирането и провеждането на съвременното обучение в интерактивна образователна среда е необходим избор, гарантиращ ефективността на образователния процес.

Въвеждане на ИКТ и иновативни методи, подходи и стратегии в образователния процес за активно и целенасочено възприемане, осмисляне и апробиране на съвременни знания, умения и отношения за света и овладяване на компетентностите. Съвременните подрастващи живеят в силно интерактивна среда, общуват, придобиват знания и умения в дигитален свят, като използват различни технологични средства. Съвременното виждане за развиване на образователната система изисква тя да бъде адекватна на развитието и промените във всички сфери. Навлизането на нови информационни технологии и модерните понятия „иновация” и „интерактивност” налагат осъвременяване на образованието, повишаване на неговото качество, както и това на управлението и преподаването в съответствие с новите реалности. Повишаване компетентността и личностното израстване изискват възприемане и осмисляне на информацията, разбирането, овладяването и прилагането на нови стратегии – внедряване и приложение на информационните технологии и различни иновации. С такава идея планираме използване в процеса на обучение в детската градина на метотода на проектите, дизайн мислене, дейностите, който изпълняват в Ателиетата. С тяхна помощ децата ще се изявяват в различни роли – не само като пасивни ползватели на ресурси, но и като активни откриватели, творци и създатели. Това допринася за оптимизиране и повишаване на ефективността в образованието.

Безопасност на улицата

Обучението по БДП трябва е неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. То започва от ранна възраст на детето и го съпътства през цялото му развитие. Обучението по БДП в детската градина има изключително важно значение за изграждане на отношение към пътната безопасност. В този начален етап, ние педагогическите специалисти, целим да надградим развитието на уменията на децата за включване

последователно в различните роли на пътя, като пешеходец, велосипедист и в крайна сметка – да създадем положително отношение и поведение към пътната безопасност за всички участници в движението. Обучението по безопасно движение трябва да доведе до развиването и усъвършенстването на навици и умения на децата и до развиването и усъвършенстването на защитните им механизми като участници в съвременното пътно движение. Неговата дългосрочна роля е създаването на определен начин на мислене и изграждането на поведение, които осигуряват не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението. Обучението по БДП е предимно активно – действено, децата играят музикални, подвижни и дидактични игри; моделират различни ситуации; включват се в състезателни игри. То не е изключено от процеса на огрaмотяване, а е вътре в него. Това се дължи на интегративният характер с всички образователни направления. Необходимо е при обучението на децата да се усвояват не само знания и умения за безопасност на движението, но и развитие на интелектуални умения за оперирane с тези знания в практически ситуации.

Личностна подкрепа и приобщаване на деца със СОП

Приобщаването е процес, при който детето, независимо от увреждането си, е включено в общата образователна среда. Изграждането и функционирането на подкрепяща среда с подходящи социално – битови и архитектурни условия, образователни и индивидуални програми, екип за комплексно педагогическо оценяване, специфични учебно – технически средства и апаратура, дидактически материали и помагала, подпомагат процеса. При приобщаващото обучение на децата със СОП очакванията са промяна и адаптиране на децата така, че да отговарят на стандартите в общообразователната система.

Достигането на заложените в програмната система представи, умения и отношения, необходими на детето при постъпване в училището, се реализира, чрез активно участие в дейности, форми и действия, чрез които детето да придобие необходимите му начални общоучебни умения:

- да слуша и внимава;
- да общува свободно и да изразява собствена гледна точка;
- да обогати речника си, да се стреми да разсъждава, да се ориентира по отношение на времето и пространството;
- да усвои норми на социално приемливо поведение, да създава и поддържа взаимоотношения;
- да пренася знания, умения и навици в нова познавателна ситуация;
- да овладява и използва нови способи за решаване на задача съобразно нарастващите му възможности за самостоятелна дейност;
- да преодолява затруднения, да показва готовност и мотивация да опита отново при грешка и да достига краен резултат;
- желание за екипна работа, като споделя в групата своите идеи и се съобразява с тези на другите;
- увереност, че го очаква нещо приятно и позитивно при постъпване в първи клас.

При подбора и структурирането на образователното съдържание се спазват следните **принципи:**

- Достъпност – чрез игрови мотиви;
- Системно и последователно планиране;
- Интегративност между образователните направления;
- Интерактивно представяне на темите и ситуациите – чрез преживяване и емоционална рефлексия;
- Диференциран и индивидуален подход;
- Традиции, визийност и иновации.

Възпитателното взаимодействие на педагога с деца и родители осъвременяваме чрез прилагането на иновативни форми и интерактивна организация на дейността в тях:

- Осъвременяване връзките и отношенията, в които са поставени основните дейности във възпитателния процес на детската градина.

- Подбор и структуриране на приемливо познавателно съдържание за реализиране на поставените проектни цели.

- Засилено присъствие на различните видове и типове игра в разнообразните й форми.

- Създаване на система за приобщаване на родителите към проблемите на възпитателната работа в детската градина.

Методи – начини за взаимодействие между учителя и детето, чрез които се овладяват педагогически адаптиран социален опит по отношение на опознаването на обекти и явления, значението и използването им в практиката и възможностите за опериране, изпробване и преобразуване в процеса на специфичните детски дейности.

Според източника на информация, методите които се използват са:

- устно изложение – разказ, описание, обяснение, беседа, разговор, метод на сюжетното планиране;
- текстови методи – познавателни книжки, албуми, илюстративен материал, художествена и научно –популярна литература;
- нагледни методи – наблюдаване, разглеждане, демонстрация, игри, визуализиране чрез ИБД;
- практически методи – обследване, елементарни опити, експериментиране, упражнение, конструиране, схематично, графично, действено и предметно – техническо моделиране на обекти и предмети;
- диагностични методи на проверка и анализ.

Според начина на организация на дейността на децата, методите които се използват са интерактивните методи:

- игрова дейност;
- дискусия;
- ситуационен метод;
- мозъчна атака;
- индивидуална работа и работа в малка група;

Според характера на дейностите, методите които се използват са:

- предметно-оперативни – разглеждане, сензорно обследване, предметно моделиране, показ на графично представен модел-схема, предметни игри, предметно моделиране и др.;
- игрово-преобразуващи – изпълнение на текст, влизане в роля, артикулационна гимнастика, звукоподражание, театър на маса, куклени етюди, драматизация, дидактични игри, игри асоциации, театрализирани игри, подвижни игри, спортно подготвителни игри, музикално подвижни игри, народни игри, фолклорно-обредни игри и др.;
- практико-изпробващи – елементарни опити, експерименти, предметно-схематично моделиране, показ на действие, рисуване и оцветяване и др.;
- информационно-познавателни – онагледяване, преднамерено наблюдение, наблюдение и сравняване, четене на литературен текст, показ на образеца, разказбеседа, демонстрация –упражнение, преразказване и др.

Подходи на педагогическо взаимодействие

Системата от подходи осигурява единство на обучение и възпитание, базирани върху партньорска комуникация между детето и педагога, съществуващ опит, непрекъснато развиващи се потребности и желания на детето и динамично развиващи се представи, умения и отношения, заложени като очаквани резултати в нормативните документи за предучилищната образователна степен:

- *Игрови подход* „Предучилищното образование се осъществява при осигурена среда за учене чрез игра“, чл.3 от Наредба №5/03.06.2016 г. Това, което обаче отличава предучилищното образование, е играта като водеща дейност, чрез която се подготвя придобиването на ключовите компетентности и се поставя основата на уменията за критическо мислене, справяне с проблеми, поемане на отговорност и вземане на решения, инициативност и творчество и работата в екип. И това личи във всяко образователно направление. Играта, освен че винаги е емоционално преживяване за детето, се отличава и с редица предимства:
  - прави го пълноценен участник в процеса на ученето, включвайки го в избора, а често и в създаването на самата игра;
  - провокира го да открие значението на правилата, докато играе;
  - допринася за изграждането на увереност, изобретателност и постоянство;
  - води до постигането на конкретна учебна цел, като винаги може да се променя според интересите и възможностите на конкретното дете;

- дава възможност в процеса на играене детето да се постави в реална житейска ситуация и води до придобиването на умения за действие в такива ситуации;
- подпомага да се проследи развитието на детето.

❖ *Личностно – хуманен подход* – обучение, основано на личния опит, интересите и възможностите на детето, систематизиране и непрекъснато обогатяване и разширяване, като се преминава от еталонно възпроизвеждане на представи и отношения към творческо прилагане на придобити умения. Възпитанието и обучението на детето се осъществява чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники. Учителите взаимодействат с детето, като със значима личност, с уважение и достойнство; приемат го такова, каквото е. Оказват му помощ и подкрепа; съобразявайки се с потребностите и интересите му. В работата си подхождаме с разбирането, че всяко дете е уникално, има свой собствен темп на развитие и сензитивност. Опитваме се да опознаем силните страни и потенциала на всяко дете, върху които да изградим педагогическото взаимодействие.

❖ *Комуникативно-експресивен и креативен подход* – разчита се на неформални контакти, общи желания, идеи и проекти; подпомага се индивидуалната експресивност на детето; развиват се комуникативни умения, за самооценка и работа с другите – в малки групи и в екип.

❖ *Рефлексивно-ситуационен подход* – дава възможност на децата да участват в различни съвместни практически дейности и така да осмислят образователното съдържание и да усвоят трайни и оперативни знания и умения. Използването му в практиката освен обучаващ има и възпитателен ефект. Децата действат в екип, като се учат да зачитат и да се съобразяват с мнението на останалите. Съвместните действия на децата са насочени към постигане на общ резултат.

❖ *Ценностно – ориентиран подход* – развитие на самооценка, самоконтрол – саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи; интегриране на всички процеси на взаимодействие, които развиват детската индивидуалност, с цел стимулиране на представи, умения и компетенции; стимулиране на междукултурната рефлексия в образователното пространство; едновременно с обучението се работи върху развитие на личността по посока на самоопределяне, саморегулиране, кооперирane, приемане и зачитане на другите;

❖ *Проектно-изследователски подход* – Проектно-базираното, проблемно-базираното и обучението чрез проучване са иновативни стратегии за осъществяване на водещите образователни цели. Отправна точка на мисловния процес обикновено е проблемната ситуация. Проблемната ситуация „принуждава" децата да търсят и да намерят информацията, която им е необходима, т.е. да получат знания от много източници, като често се използват знания от различни образователни направления. Същността на проектния подход в образованието е създаването на такава организация на педагогическия процес, при която децата придобиват знания и умения, опит от творческа дейност, емоционално-ценностно отношение към действителността в процеса на планиране и изпълнение на постепенно усложняващи се практически дейности (задачи). Проблемно-базираното обучение допринася за постигане на няколко

основни цели: формиране у децата на определена система от знания, умения и компетенции; постигане по-високо ниво на развитие на способностите за самообучение и творческо прилагане на наличните знания и информация; създаване на специален стил на умствената дейност, проучване, изследване и самостоятелност на децата.

- *Дизайн мислене* – практично и креативно разрешаване на проблеми и откриване на решения с намерението за по-добър бъдещ резултат. Дизайн мисленето предлага процес на мислене на дизайна, който позволява на всяко дете да разбере ситуациите импулсивно, да представи решения и да ги приложи в действие. Чрез дизайн процес, който се осъществява в 4 стъпки:
  - Почувствай
  - Представи си
  - Направи
  - Сподели,

  децата създават решения на различни предизвикателства. Това развива умения като творчество, критично мислене, комуникация и сътрудничество, социално-емоционални компетенции. Организация на педагогическата работа Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето. При провеждането на педагогическото взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигането на компетентностите, знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование. Детската градина и учителите осигуряват игрова дейност във всички видове организация на предучилищното образование през учебното и неучебното време. За организация на педагогическия процес се използва смесена организация от фронтална, групова и индивидуална работа с децата, като паралелно с това учителят трябва да осигури условия за самостоятелна работа на децата. Фронталната работа с децата е традиционна, но подходяща за осъществяване на общите цели и задачи. Фронталната работа се разчупва и разнообразява с подвижни, музикални, театрализирани и други игри, използване на ИКТ, вариране на обстановката в занималнята. Чрез груповата работа, освен че се изпълняват познавателните задачи, се формират и утвърждават уменията за колективна работа и съвместни игри, като децата се договарят, съгласуват, подпомагат взаимно, изпробват различни поведенчески модели. Този начин на организация е особено подходящ за нашите групи- смесени по майчин език, а някои и по възрасти, в които децата имат различни нива на компетентности. Индивидуалната работа е задължителна при често отсъстващи деца, при деца с отклонение или изоставане в развитието и при деца, които проявяват засилен интерес към знанията от образователното направление.

Организация на педагогическата работа

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето. При провеждането на педагогическото взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигането на компетентностите, знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование. Детската градина и учителите осигуряват игрова дейност във всички видове организация на предучилищното образование през учебното и неучебното време. За организация на педагогическия процес се използва смесена организация от фронтална, групова и индивидуална работа с децата, като паралелно с това учителят трябва да осигури условия за самостоятелна работа на децата. Фронталната работа с децата е традиционна, но подходяща за осъществяване на общите цели и задачи. Фронталната работа се разчупва и разнообразява с подвижни, музикални, театрализирани и други игри, използване на ИКТ, вариране на обстановката в занималнята. Чрез груповата работа, освен че се изпълняват познавателните задачи, се формират и утвърждават уменията за колективна работа и съвместни игри, като децата се договарят, съгласуват, подпомагат взаимно, изпробват различни поведенчески модели. Този начин на организация е особено подходящ за нашите групи- смесени по майчин език, а някои и по възрасти, в които децата имат различни нива на компетентности. Индивидуалната работа е задължителна при често отсъстващи деца, при деца с отклонение или изоставане в развитието и при деца, които проявяват засилен интерес към знанията от образователното направление.

Форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие в предучилищното образование се организира в основни и в допълнителни форми.

Основна форма на педагогическо взаимодействие педагогическа ситуация, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебно време (от 15 септември до 31 май на следващата календарна година) и чрез тях се осигурява постигането на компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт за предучилищно образование. Компетентностите, определени в Държавния образователен стандарт за предучилищно образование са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления.

Образователните направления, по които се провеждат основните форми на педагогическо взаимодействие в ДГ „РАДОСТ“ са:

- *Български език и литература* – Съдържанието на образователното направление е структурирано в шест образователни ядра: Свързана реч, Речник, Граматически правилна реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение и Пресъздаване на литературно произведение;

- *Математика* – Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в пет образователни ядра: Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времеви отношения, Геометрични фигури и форми;
- *Околен свят* – Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: Самоутвърждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване и Културни и национални ценности;
- *Изобразително изкуство* – Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата развиват своите познавателни и изобразителни умения в три основни ядра: Художествено възприемане, Изобразителни материали и техники и Изобразително творчество;
- *Музика* – Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в четири основни ядра: Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразност;
- *Конструиране и технологии* – Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в четири основни ядра: Конструиране и моделиране, Обработване на материали, Съединяване и свързване, Грижи и инициативност, Техника;
- *Физическа култура* – Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра: Естествено приложна двигателна дейност, Спортно-подготвителна двигателна дейност, Физическа дееспособност, Игрова двигателна дейност.

Продължителността на една педагогическа ситуация е по преценка на учителя – от 15 до 20 минути – за първа и втора възрастова група, от 20 до 30 минути – за трета и четвърта възрастова група.

За постигане на очакваните резултати по ДОС Наредба № 5 / 03.06.2016г. седмичния брой на педагогическите ситуации за различните възрастови групи е:

За Първа група - от 11 до 16

За Втора група - от 13 до 18

За Трета група - от 15 до 20

За Четвърта група - от 17 до 22

Ако има деца на почасово посещение в ДГ, минимума от ситуации за съответната възрастова група се планира преди обяд. Ако няма такива деца, се планират по преценка на учителите.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение. Седмичното разпределение се разработва по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие са дейности, организирани съобразно интересите и потребностите на децата и включват:

1. Допълнителни форми - организирани от учителя на групата в учебно и неучебно време, извън времето за провеждане на педагогическите ситуации, чрез които детето обогатява, уточнява и упражнява знания и умения:

- дейности по плановете на образователните проекти на групите – това са дейности с различен срок на действие, свързани с проектно- и проблемно базираното обучение и обучение по метода дизайн мислене
- наблюдения в реални условия,
- спортни празници, спортно-подготвителни игри и упражнения, състезателни игри
- подвижни, дидактични, театрализирани и сюжетни игри и игри инсценировки
- дейности по избор - художествено-творчески дейности – украса, колажи, макети, пана, и др.
- излети, разходки, екскурзии -посещение на музеи, галерии, ателиета, библиотеки, работни места, експозиции и др.
- посещение на театрални постановки, концерти и др.
- детско презентиране, конферирane -празници и развлечения
- практически дейности - грижи за растения, опити, експерименти, демонстрации, изработване на хранилки, вертележки, знаменца и др.
- педагогическа анимация – това е иновативна форма за осъществяване на образователна и възпитателна задача, чрез постигане на емоционално „зареждане“ и развлечение. Анимацията е процес на създаване и реализиране на събитие или поредица от взаимосвързани събития, чиято цел е стимулиране на активността – поведенческа, емоционална, познавателна, на децата чрез включването им в значими за личностното им развитие дейности.

Чрез допълнителните форми се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в ДОС за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и разнообразяване живота на децата.

Допълнителните форми за педагогическо взаимодействие се организират от учителя извън времето за провеждане на педагогическите ситуации както следва:

- за периода на учебното време като незадължителни нерегламентирани педагогически ситуации, празници и развлечения;
- за периода на неучебното време (1 юни до 14 септември);

Допълнителните форми се организират по преценка на учителя и в съответствие с цялостната организация на деня, психо-физическите възможности на децата и установената потребност. Те се реализират:

- като продължение и допълване на темата в детската градина
- като обогатяване и обобщаване на информацията извън детската градина.

2. Допълнителни форми – извън Държавните образователни стандарти – по желание и със заплащане от родителите.

Дейности за осъществяване на приоритетите на иновативната програмна система:

Огромна роля за развитието на детската личност има съвременната образователна среда. И едва ли някой може да си представи детска градина, в която образователната среда да не бъде съобразена с тези нови тенденции. Образователната среда за детето от предучилищна възраст се оказа не само необходимост, чрез която то навлиза в света, който го заобикаля, но и естествен фактор за начин на общуване на детето със заобикалящия го свят.

Образователната институция – детската градина се променя, създават се нови методи на обучение, възпитание и социализация т.е. нови практики. От една страна тя трябва да реагира на бързо променящо се ежедневие, а от друга – тя /детската градина/ все повече е схващано като една от малките опорни точки, от които се нуждае всяко общество. Почти никой не осъзнава, че детската градина се превръща в една от последните места, където децата са заедно, където могат да се интегрират и социализират.

Програмната система на **ДГ „РАДОСТ“** е разработена на основата на:

I. **STE(A)M обучението чрез LEGO® Education**
II. **“Neuromindset” - „Трениране на вниманието и саморегулацията в предучилищна възраст”.**

I. STE(A)M обучението чрез LEGO® Education

С въвеждането на **STE(A)M обучението чрез LEGO® Education** в детската градина си поставихме следните **цели**:

1. Насърчаване развитието на децата и активното им участие в дейности, свързани с съвременния начин живот.
2. Създаване на условия за развитие на иновативните решения.
3. Образователните решения на LEGO® Education изграждат у децата увереност, стимулират любопитството, разпалват страстта към ученето и подобряват езиковата култура и грамотност, както и социалните умения са разработени около подходите учене чрез игра и учене чрез преживяване.

С оглед на поставените цели стигнахме до *твърдението*, че:

Комплектите и материалите LEGO® Education разпалват интереса на деца към наука, технология, инженерство, изкуства и математика (STEAM). Те могат да се прилагат успешно в учебните занятия от предучилищно образование и са базирани на LEGO® Education системата за учене чрез игра с подходящи за учебната програма материали и електронни ресурси.

За осъществяване на целите и реализирането на нашето твърдение е нужно време и знания. **Основните задачи** на които ще се стремим да търсим решение са:

1. Изграждане на увереност у децата.
2. Подготвяне на децата за училище и ежедневието им, чрез развиване на социалните им умения и поемане на първите стъпки в STEAM пътешествието.

3. Стимулиране на любопитство и разпалване на страстта към ученето.

Един от най-съвременните и търсени начини за обучение на европейско ниво е научното образование чрез иновативната методология STE(A)M.

STE(A)M е метод, базиран на ученето чрез действие. Образователният метод STE(A)M е нов за България. Името **STEAM** (Science, Technology, Engineering, Art and Maths) съчетава в себе си наука, технологии, инженеринг, изкуство и математика. Към този микс добавяме предприемачество, финанси и компетенции. Този изключително иновативен метод за обучение е подходящ за хора от всякакви възрасти. Групите се оформят от обучаващи се с подобни интереси, познания и възраст. Образователният метод STEAM стимулира самите обучаващи се да задават темите и проектите, по които да се работи и които да бъдат развивани в хода на обучението. Това прави STEAM изключително интересен. Методът STEAM се внедрява в момента в България.

Обучение, фокусирано върху реални проекти и задачи.

Много често проектите, по които се работи в хода на обучението, са зададени от самите учащи се. Това прави обучението изключително интересно. Основното предимство на STEAM е огромното удоволствие, което децата изпитват чрез въвличането им в реални експерименти и задачи. В процеса те се учат чрез правене, като на практика произвеждат нещо, развиват собственото си въображение и правят иновации.

Обучението развива следните области:

- комуникационни умения;
- критично мислене и решаване на казуси;
- намиране на решения;
- работа в екип;
- планиране;
- преговори;
- търпение;
- технически знания (английски);
- експериментиране;
- управление на времето;
- работа с електроника и програмиране;
- използване на интернет като средство за предаване на информация от сензори (Internet of things) и много други.

Обучението може да бъде провеждано на различни локации.

При STE(A)M метода децата се опитват да решават реални проблеми чрез прилагане на играта, приспособени към определени аспекти и време за изпълнение. За да го направят, те трябва да работят по групи, в които различните предпочитания, опитности и личностни особености са силно смесени, така че децата да могат да се учат един от друг.

Децата смятат учителя за референтно лице за постигане на техните цели, така че учителите трябва да познават и прилагат динамиката на групата, която им помага да насочват работата по най-подходящия начин.

След изтичане на определеното време, всеки екип представя работата си пред голямата група. От значение е не успешният резултат, а ученето по време на процеса, защото по тази методология децата не само завършват даден проект, но и използват нови технологични инструменти и придобиват други, не по-малко важни умения (моделиране на емоционални състояния, нови материали, работа в екип).
Дейностите с образователните ресурси на LEGO® Education допринасят за холистичното развитие на децата, изграждайки връзки между отделните образователни направления и свързвайки целите на всяко взаимодействие с реалния живот. Освен това те развиват и набор от допълнителни компетентности в децата, изграждайки ги като независими, социално-ангажирани и мислещи индивиди.
За реализиране на поставените задачи с въвеждането на STEAM обучение в детската градина чрез LEGO® Education насочихме дейностите в направления, които ще се реализират поставените задачи за бученето чрез LEGO® Education.

ОН: "Български език и литература"

- Творческо и креативно мислене
- Усвояване елементите на разказа: начало-> случка-> край;
- Анализ на събития и причинно-следствени връзки;

ОН: "Околен свят" / Я:"Самоутвърждаване и общуване с околните"

- Разпознаване и назоваване на емоции и чувства - собствени и на другите
- Емпатия, съпричастност и толерантност
- Самооценка
- Причинно-следствени връзки (как моето поведение влияе върху другите)
- Изразяване на лични предпочитания по социално приет начин
- Справяне с конфликтни ситуации в групата и извън нея

ОН: "Околен свят" / Я: "Социална и здравословна среда"

- Домашна обстановка;
- Семейство и общности - членове, роли и отговорности;
- Професии в семейството и професии, насочени към услугите в общността;
- Толерантност и приобщаване на различните деца и възрастни към нашата общност

ОН: "Конструиране и технологии", "Математика", "Околен Свят"

- Разбиране на функционални технологии като колела и зъбни колела по подходящ начин;
- Идентифициране на причинно-следствени връзки и решаване на проблеми
- Задаване на въпроси свързани с наука и технологии
- Експериментиране със ситуации „какво ще стане ако“
- Умения за наблюдение и прогнози
- Конструиране на дву- и триизмерни модели, които изразяват собствени идеи;

- Умения за алгоритмично мислене и кодиране
- Критично мислене
- Умения за проектиране, изграждане и тестване на модели

LEGO® Education са допълнителна форма на педагогическо взаимодействие за получаване на знания от децата и опознаване на света чрез активно учене и търсене на информация и чрез по-задълбочени проучвания на различни теми. В игрите на децата използват знания от различни образователни направления и участват активно при усвояване на нови знания, формират творческо мислене и развиват познавателни интереси. Тази форма на работа предвижда и участие на родителите съвместно с децата в достъпна практико – изследователска дейност за стимулиране активното учене у децата, откривателските им и творческите им способности и приобщаване на родителите към образователния процес.

Въвеждането **LEGO® Education** обучението развиват у децата умения и компетенции за:

- Критично мислене, работа в екип, проектно базирано обучение, изграждане на увереност;
- Поставяне на основите и развиване на начални умения в програмирането;
- Ангажиране на децата с наука, разглеждане на STEAM подходите и ролята им в реалния живот, междупредметни връзки;
- Подготовка на децата за следващата степен в образованието им и за им развитието им в предизвикателствата на бъдещето;
- Ангажиране на децата в науката; ролята им в реалния живот; събиране, обработване и споделяне на информация; дизайн и конструиране по задание;
- Проектиране и конструиране на програмируеми роботи/елементарни/, с чиято помощ се анализират и разрешават STEAM проблеми;
- Работа с и разбиране на принципи на действие на устройства приемащи и обработващи информация;
- Формулиране и проверка на хипотези.

По този начин децата се научават, че личните умения помагат на екипа да постигне по-добър резултат. Накрая всеки от тях играе важна роля при вземането на решение, планирането, изпълнението на финалната задача. Наградата е удовлетворението от свършената работа и постигнатия резултат.

Ефективното прилагане на иновативни практики на преподаване на наука зависи от капацитета на учителите. Чрез подходящите възможности за обучение и професионално развитие на учителите трябва да овладеят необходимите умения за подготвяне на научно грамотни деца; националните образователни системи следва също така да развиват капацитета на институцията за насърчаване на култура за съвместно обучение, която мотивира учителите и изгражда техните компетенции за адаптиране към променящите се нужди на учащите се и на обществото; създателите и ръководителите на

политики трябва да използват инструментите, с които разполагат, за да предоставят различни възможности за професионално развитие за насърчаване на иновативни методи на преподаване на наука и междукултурен подход към науката за овладяване на компетентности необходими в реалния живот.

От опита по STE(A)M и прилагането му в предучилищното образование ние проверихме дали има място и в образованието за деца. От една страна възрастните обучавани имат необходимост от полезност на новите знания и нужда да чувстват своята автономност и самонасочване. От друга страна имат нужда да интегрират предишния си опит – работа, деца – в изграждането на нови знания, което осмисля тяхното собствено учене чрез игра и правене.

В някои случаи учителите трябваше да преосмислят предишните си знания, формиращи част от общата представа на възрастните обучавани, поради противоречие с научното знание, което ние искахме да им предадем. В тези случаи смятаме, че STE(A)M методологията може да помогне за реконструкцията на някои предишни концепции и при изграждането на нови, като практическият ѝ характер и засилването на автономията които ще оформят основните характеристики на методологията.

Само три изисквания са необходими за прилагане на новата методология в образованието от учителя: първоначално сформиране на екип от преподаватели, желание да се сформира STE(A)M екип и подходяща организация в новата среда. Останалото е иновативността да се опитва.

STE(A)M обучението в детската градина ще доведе до:

- Децата да се превърнат в активни участници и изследователи;
- Да се предостави достъп на децата до ресурси, които да онагледят учебният материал завладяващо и въвличащо;
- Ролята на учителя е да подпомага и провокира децата да създават съдържание чрез иновации и технологии;
- Предпоставка за полагане на начални основи за проектно базирано обучение.

II. “Neuromindset” - „Трениране на вниманието и саморегулацията в предучилищна възраст”.

Нашата визия е ясна: **да предоставим обучение за умствена подготовка и осъзнатост на всяко дете** , така че то да развие уменията, от които наистина се нуждае, за да изгради здравословно, балансирано и щастливо бъдеще – от наука, осъзнатост и сърце.

Какво е невроумение?

Neuromindset е образователна инициатива, базирана на невронауката, която предлага ресурси, програми и специализирано обучение за подобряване на когнитивните, емоционалните и метакогнитивните умения както при деца, така и при специалисти в областта на образованието и психичното здраве. Фокусът ѝ е върху тренирането на вниманието, саморегулацията и критичното мислене.

Невроментирането се основава на:

- *Неврообразование и невропсихология .*
- *Трениране на изпълнителни функции (внимание, работна памет, инхибиторен контрол, планиране).*
- *Емоционална регулация и метакогниция .*
- *Използване на игрови стратегии, изкуство и игра като педагогически инструменти.*

Какви са ползите от работата с Neuromindset?

- Подобряване на вниманието и емоционалната саморегулация при децата.
- Практични и научно обосновани инструменти за класната стая или консултацията.
- Непрекъснато обучение и професионална подкрепа.
- Интегриране на играта, изкуството и движението като част от обучението.

5- те научни принципа на обучение, които прилагаме в училищата Neuromindset

Социално взаимодействие – Процесът на изграждане на скеле, адаптиран към ученика

Строгост – Основано на доказателства и ръководено от научни принципи

Движение – Активно учене през целия процес

Значими връзки – Внимателно ангажиране по време на задачата

Универсалност – Смислено учене със способност за обобщаване

Методът на невроменталността AMRM ©

Йерархичен модел на умствено обучение

Внимание и изпълнителни функции

Да се тренират основните процеси, върху които се изграждат умствените и социално-емоционалните умения.

Метапознание

Да се разберат напълно и да се тренират уменията за самосъзнание.

Емоционална регулация

Подобряване на способността за управление на емоциите чрез емоционална интелигентност и метакогниция.

Нагласа за растеж

Укрепване на нагласата за растеж чрез FFEE и метапознание.

Трите основни стълба на училищата за невроменталност са:

1. Структурирана учебна програма – цялостна, прогресивна и лесна за изпълнение когнитивна тренировъчна програма за класната стая. Тя включва 72 сесии, разпределени в 9 модула, които интегрират внимание, емоционална саморегулация, метапознание и начин на мислене, насочен към растеж.
2. Библиотека за обучение – колекция от 360 дейности по заявка за засилване на специфични умения според нуждите на групата или детето. Това е жив, адаптивен ресурс, който е 100% достъпен на платформата.
3. Инструмент за наблюдение и оценка – практически инструмент за наблюдение и записване на развитието на 16 когнитивни социално-емоционални умения в класната стая.

6 - те основни цели на програмата

- **Подготовка за бъдещето** – тренирането на изпълнителските умения от детството умножава възможностите за академичен и личен успех.
- **Трансформирайте детето** – развиваме когнитивните суперсили у най-малките деца; устойчиво внимание, емоционална регулация и автономно учене.
- **Дефинирайте центъра** – приложението на невронауката в класната стая позиционира училището като образователен еталон за семействата и общността.
- **Включете семействата** – системата включва ресурси за родителите, улесняващи непрекъснатостта на емоционалната и когнитивната работа у дома.
- **Овластяване на учителя** – програмата трансформира управлението на класната стая по-безпроблемно, свързано и удовлетворяващо преживяване за учителя.
- **Намаляване на конфликтите** – създаване по-спокойна и по-фокусирана среда в класната стая, където ученето протича с по-малко триене.

Очаквани резултати от използването на Neuromindset

- Подобрява вниманието и концентрацията на децата.
- Помага за регулиране на емоции като фрустрация и импулсивност.
- Това насърчава ученето в позитивна и съвместна среда.
- Това насърчава развитието на социално-емоционални умения.
- Това подобрява метакогницията.

Neuromindset са допълнителна форма на педагогическо взаимодействие, процес на професионална и лична трансформация, който ви подготвя да ръководите бъдещето на образованието оттам, където е най-важно: вашият ум.

Програмата е предназначена да помогне на децата да подобрят обхвата на вниманието си, да управляват по-добре импулсивността си и да регулират емоциите си, като им помага да се наслаждават на ученето и насърчава по-балансирано поведение. Тя също така предоставя на учителите инструменти за подпомагане на когнитивното, социалното и емоционалното развитие на децата, като насърчава умения, които улесняват ученето и саморегулацията.

И накрая, не на последно място, необходимо е да се вземе под внимание общественото мнение, отношението на хората към образованието, социологическите изследвания. Акцентирането върху идеализма, егоизма и детето като център на вселената, освободено от задължения и отговорности, създадоха в образованието социално напрежение. В детската градина е място, където могат да се срещат деца от различни социални групи, и поради това е институция, която в процеса на социализация не може да бъде заменена от друга. Противоречията между свободния избор на образователна институция в частност детска градина създава време на повече трудности. Обществото се ориентира към придобиване на по-високо равнище на образование и очакванията на повечето хора са, че държавата и бюджетът на институциите, са тези които ще се грижат за човека до все по-високо образование.

Разпределение на формите на педагогическо въздействие

Учебната година в предучилищното образование започва на 15 септември и завършва на 31 май на следващата календарна година. Учебното време се организира в учебни седмици и в учебни дни. Учебната седмица е с продължителност пет учебни дни и съвпада с работната седмица. Учебният ден включва основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие, както и време за почивка и самостоятелни дейности по избор на детето.

Организацията в ДГ „РАДОСТ“ е целодневна. Тя осигурява възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата в рамките на 12 последователни астрономически часа на ден през учебната година.

Началният час на сутрешния прием и крайният час на изпращането на децата за деня се определят с Правилника за дейността на детската градина.

В целодневната организация в учебното време се редуват основна и допълнителни, а в неучебното време – само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, като се осигуряват и:

- Условия и време за игра и почивка включително и следобеден сън;
- Условия и време за хранене – сутрешна закуска, обяд и две задължителни подкрепителни закуски – между сутрешната закуска и обяда и между обяда и вечерята;
- Дейности по избор на детето;

Учителите в групата определят редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организират деня на детето в предучилищното образование. Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в годишно тематично разпределение и седмично разпределение. За обезпечаване целите и задачите на Иновативната програмната система и очакваните резултати по ДОС Наредба № 5 / 03.06.2016г.

Таблица № 1

Възраст / **Направления**	**3–4 – годишни I група**	**4–5 – годишни II група**	**5-6 – годишни III група**	**6–7–годишни IV група**
Форма	ПС	ПС	ПС	ПС
Български език и литература	1	2	2	3
Математика	1	1	2	3
Околен свят	1	2	2	2
Конструиране и технологии	1	1	2	2
Изобразително изкуство	2	2	2	2
Музика	2	2	2	2
Физическа култура	3	3	3	3
Общ брой ситуации	11	13	15	17

Таблица № 2

Педагогически ситуации седмично по образователни направления в разновъзрастова група в изнесената сграда с. Васил Левски

Образователни направления	Общ брой педагогически ситуации
Български език и литература	2 (3-4г. и 4-5 г.) 2 (5-6 г.) 3 (6-7 г.)
Математика	1 (3-4 и 4-5 г.) 2 (5-6 и 6-7 г.) 3 (6-7 г.)
Околен свят	2
Конструиране и технологии	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2
Физическа култура	3

Общ седмичен брой на педагогическите ситуации разновъзрастова група в с. Васил Левски по възрасти: 14 (3-4 г и 4-5 г.);15 (5-6 г.); 17 (6-7 г.)

За децата с майчин език различен от българския във всички групи се провеждат допълнителни модули за овладяване на българския език над минималния брой, определен в Наредба №5 от 03.06.2016г. за предучилищно образование с участието по проекти.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда и за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя в „РАДОСТ“ се осъществява по Програмата по безопасност на движение по пътищата, одобрена от МОН. Провежда се във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Съгласно одобрено от министъра на образованието и науката учебно съдържание по тематична област „Безопасност на движението по пътищата“ в детската градина се провеждат педагогически ситуации за възпитание и обучение по БДП с минимален годишен брой съответно за:

- първа възрастова група – 5;
- втора възрастова група – 5;
- трета възрастова група – 6;
- четвърта възрастова група – 7.

Продължителността на педагогическите ситуации по БДП е: 10-15 минути за първа и втора възрастови групи; 20-30 минути – за трета и четвърта подготвителни групи. Провеждат се интегрирано в образователните направления Околен свят и Конструиране и технологии.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година. Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

Планът за обучение по БДП и График за провеждане на ситуациите по БДП са част от Комплексния годишен план на ДГ „РАДОСТ“.

Тематичните разпределения по образователни направления /по избор на учителя/ за различните възрастови групи са приложения на Програмната система. Тематичните разпределения представляват план-програма за работа на учителя за практическо постигане на заложените в програмната система цели на обучението за постигане на очакваните резултати в съответствие с ДОС. Тематичното разпределение отчита интересите на децата и спецификата на образователната среда и осигурява ритмичното и балансирано разпределение на съдържанието по образователните направления. То включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата.

* Седмичните разписания по възрастови групи, Тематичните разпределения по образователни направления за всички възрастови групи, Методите за проследяване постиженията на децата и Организацията на деня, разработени от педагогическите екипи в ДГ „Радост“ и утвърдени от директора, се считат като част от настоящата програмна система, но не са приложени към документа. Същите са на разположение в документацията на детската градина.

Проследяване на резултатите от предучилищното образование.

Проследяването на постиженията на децата в предучилищното образование е нормативно регламентирана дейност на педагозите в детската градина.

- ✓ Провеждане на скринингово обследване на новопостъпилите деца на възраст между 3г. и 3 и 6 м., с цел установяване на евентуални обучителни затруднения и планиране на дейности за тяхното преодоляване. Колкото по – рано в детското развитие се установи известен проблем, някакъв риск от проблеми, толкова по – ефективни и резултатни ще са усилията на специалистите.

- ✓ Проследяването на постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и в края на учебното време по образователните направления.
- ✓ Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата.
- ✓ След изпълнение на дейностите по ал. 1 учителите информират родителите за индивидуалните постижения на детето.
- ✓ В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио.
- ✓ Съдържанието на портфолиото се определя с Правилника за дейността на детската градина. В края на предучилищното образование с цел осигуряване на продължаващо взаимодействие между родителите и образователните институции портфолиото им се предава.
- ✓ В 14-дневен срок преди края на учебното време учителят на съответната подготвителна група установява готовността на детето за училище, като отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие.
- ✓ Детската градина, издава удостоверение за задължително предучилищно образование за децата от подготвителните възрастови групи в края на предучилищното образование.
- ✓ Удостоверението за задължително предучилищно образование описва готовността на детето за постъпване в първи клас и е в съответствие с очакваните резултати.
- ✓ В удостоверението може да се правят препоръки за насърчаване и мотивиране за участие на детето в допълнителни дейности и/или за включването му в допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- ✓ Когато здравословното състояние на детето не позволява постъпване в първи клас и в удостоверението са направени препоръки за включването му в допълнителна подкрепа за личностно развитие, началото на училищното образование за това дете може да се отложи с една учебна година при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.

Основните цели за проследяване постиженията на децата могат да бъдат систематизирани по следния начин:

1. Установяване на равнището на знанията и уменията на децата, съобразно ДОС за всяка възрастова група.

2. Предоставяне на надеждна информация за равнището на постиженията на децата спрямо съществуващите норми със съответните критерии и показатели.

3. Осигуряване на информация за равнището на всяко дете от групата спрямо нивото на групата.

4. Осигуряване на реална база за определяне на насоките на индивидуалната и груповата работа на учителя.

5. Конкретизиране на мерките, действията и дейностите по време на педагогическото взаимодействие.

6. Очертаване на насоките на работа, на евентуалните перспективи и очакваните резултати.

7. Проверяване на ефективността на педагогическото взаимодействие.

8. Оценяване на равнището на готовността на детето за училищно обучение.

Методите, които проследяват постиженията на децата са: наблюдение, интервю, беседа, разговор, тестове (словесни, рисувателни, невербални, адаптивни), социометрични и творчески изяви ,игри и упражнения. Диагностиката служи не само за оценка на достигнатото равнище на развитие, но е и постоянен негов контрол и коректив. Това дава възможност да се открият потенциалните резерви за развитие и своевременно да се установят задръжки, изоставане и отклонение, което в по-голяма степен може да гарантира преодоляването им чрез разнообразни последващи стимули и корекции.

Функционалното оценяване е начин за разкриване на уменията за участие във взаимодействието със средата, основани на знания за околния свят и на адаптивни характеристики на поведението на децата.

Оценяването позволява на педагога да проследи нивото на децата в зависимост от образователната интеграция и очакваните резултати. Педагогическият подход се променя спрямо индивидуалните характеристики.

Процесът на оценяване се състои в няколко стъпки:

- Планиране;
- Тълкуване;
- Решение;

Функционалното оценяване съдейства за разкриване на динамичния профил на индивидуалните компетентности и потребности, като се основава на положителните тенденции за развитие.

Механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование

Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация и обучение на децата се осъществява при взаимодействие и сътрудничество с родителите и други институции.

Днес ролята на детската градина е не само да възпитава и обучава децата, а да даде модел на възпитание, който да се усвоява в семейството и в обществото – интерактивна среда,

интерактивни методи, богата дидактична и игрова база, постоянна квалификация на учителите, ежедневно взаимодействие с родителите. Постигането на тези условия несъмнено изисква силно финансиране, което включва не само държавата, но и дарители за благотворителна дейност, собствени приходи на детската градина, лично участие с труд и усилия за обществено полезна дейност, както на родителите, така и на служителите в детската градина. Детската градина е инициативния фактор във взаимодействието с родителите.

Целенасочената съвместна дейност между детската градина и семейството осигурява единен подход в разкриването на обкръжаващия детето свят и постоянна взаимна информация за цялостното развитие на детето, за неговите интереси, потребности и поведение. Това предполага съвместни координирани действия, за да остане детската градина естествена среда, обуславяща развитието на духовните потребности и интереси на детето. Необходимо е утвърждаване тенденция за тясно сътрудничество между семейството и детската градина. Отношенията между родители и учители да се изграждат на основата на разбирателство, единомислие и непрекъснато общуване и взаимодействие в името на детето. Сътрудничеството на детската градина със семейството и социалните партньори като единен работещ екип е в основата на иновационните търсения на ДГ за споделяне отговорността при обучението и възпитанието на децата в предучилищна възраст.

Основна цел на механизма - Да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищно образование за осигуряване на качествено предучилищно образование за всяко дете, както и за формиране на положително отношение към детската градина, мотивация за учене и благополучие за децата.

Конкретни цели:

1. Обединяване на ресурсите и усилията между страните за осигуряване ефективно взаимодействие при работа с децата в детската градина.

2. Постигане на консенсус по всички цели и аспекти на дейностите в детската градина.

3. Изясняване и разпределяне на основните права и задължения, процедури и подходи на участниците в предучилищното образование в детската градина.

4. Повишаване на доверието в образователната система.

5. Активно участие на родителите за успешна адаптация и социализация на детето, както и в образованието на техните деца за подкрепа на личностното развитие на децата.

6. Създаване на условия за ранно детско развитие и подготовката на децата за училище.

7. Разбиране, подкрепа и споделена отговорност между детската градина и семейството, формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.

8. Съвместна работа за разбиране на ученето като ценност.

Стъпки за възвеждане на механизма за взаимодействие

- Отговорностите, описани в механизма се включват в длъжностните характеристики на педагогическите специалисти.
- Механизмът за взаимодействие се оповестява, чрез информационните табла на родителите.
- Механизмът е част от стратегията, програмната система.

Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата се осъществява при взаимодействие и сътрудничество с родителите и с други институции.

Взаимодействието между участниците в предучилищното образование създава условия за постигане на целите на предучилищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и мотивация за учене.

Осигуряването на съвременно образование, което да подготви децата, с необходимите знания, стремежи, ценностни нагласи, като съхрани културната идентичност и духовна самобитност на отделните индивиди, определяме с изграждането и развитието на общочовешките ценности, на хуманизма, солидарността и миролюбието – основни принципи на човешкия прогрес. Социалната мисия обусловена от основните цели: да постави индивидуалността на детето в центъра на образователния процес. В търсене на нови форми на сътрудничество с родителите на децата и педагогическо взаимодействие с децата се гарантират възможностите за педагогическа свобода при осъществяване процеса на възпитание, образование и социализация и се създават ефективни условия за формиране и развитие на децата. Екипността, партньорството между педагогическите екипи на всяка група и семействата, между педагогическия екип и директора е най-сигурната гаранция за качествена педагогическа дейност. Детската градина осъществява своята мисия организирано и целенасочено и посредством педагогическото взаимодействие между учителя, родителя, детето и детската общност. Сътрудничеството със семейството и обществените организации при работата на екипите е ключов момент за единна стратегия при цялостното развитие на детето.

Общуването между учителя и детето е творчески процес на взаимна промяна и познание – учителя като разкриваща се личност и детето като развиваща се личност. Детето изразява своята индивидуалност и на тази основа се социализира. От друга страна, то възпроизвежда и твори по свой начин нов опит – развива и изявява своята индивидуалност. С помощта на учителя като пример за подражание и инициатор на детската активност, който търси връзка между интелектуалните и творческите възможности, се постигат положителни резултати в процесите на възприемане, изразяване и изобразяване, които са особено важни за цялостното психично развитие на детето. Когато децата притежават богати знания, умения и навици, както и способност активно да ги прилагат, те с желание се стремят към творческа изява.

Основните форми на взаимодействие учител –дете осигуряват условия за:

- Създаване на интерактивна образователна среда / фронтална, индивидуална и екипна работа/;
- Създаване на образователна среда за индивидуален процес на обучение;
- Създаване на образователна среда, която активизира познавателната, емоционалната и социалната активност на детето;
- Създаване на индивидуална програма на детето;
- Създаване на образователна среда , стимулираща рефлексивното развитие / осъзнаване на знания и умения, изграждане на умения у децата за оценка и самооценка, изграждане на умения у децата за контрол и саморегулация на поведението.
- Създаване на образователна среда за действената активност на детето;

Взаимодействие с родителите

Целта на детската градина е да създаде естествена среда, обуславяща развитието на духовните потребности и интереси на детето и превръщането и в тенденция за тясно сътрудничество между семейството и детската градина.

Изготвена е програма за превенция за ранно напускане на ДГ, чийто основни акценти са:

- предоставяне на дейности за приобщаващо образование, чрез включване на децата в допълнителни дейности, съобразени с потребностите и интересите на децата;
- индивидуални план;
- програми;
- осъществяване на взаимодействие за социално подпомагане за предоставяне на социални услуги по реда на ЗЗД;
- прилагане на механизъм на въздействие върху вътрешната мотивация на детето, отчитайки причините и обстоятелствата за проблемните деца.

Традиция в детското заведение е отговорно партньорство между ДГ и родителската общност. Стремежът за изграждане на партньорски отношенията между родители и учители е на основата на разбирателство, единомислие и непрекъснато общуване и взаимодействие. С възможностите за участие на родителите в управлението на детското заведение се създават условия за сплотени, действени и демократично функциониращи общности в детската градина.

Основните акценти гарантират:

1. Повишаване статуса на всеки педагогически специалист–позитивен, авторитетен, информиран;

2. Осигуряване на специализирана помощ на родители, чиито деца се нуждаят от такава;

3. Общност между учител-дете-родител, която да открива и обсъжда скритите проблеми и търси оптимални варианти за отстраняването им;

4. Превръщане на детската градина в желано място за отворено публично участие на всички институции, поставили детето в реален център на образователния процес.

Форми на педагогическо взаимодействие с родителите: Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез различни индивидуални и групови форми на работа. Съществуват разнообразни средства, подходи, стратегии, които отговарят на потребностите на различните семейства. Формите на педагогическо взаимодействие с родителите на децата са многообразни-ежедневни и периодични:

- Времето, когато родителите водят или вземат детето от градината. - индивидуален разговор /среща/ между детския учител и родителя; - информация на родителите за възпитателно-образователната работа с децата;
- Съобщения– размяната на съобщения е резултатно средство за осигурявани на непрекъснато общуване.
- Поддържане на родителски кътове с информация за работата в групата и индивидуалните постижения на всяко дете.
- Бюлетините също са добър начин и средство за връзка със семейството.
- Консултации – индивидуални и групови - в удобно за родителите време.
- Родителските срещи са утвърдена форма за общуването.
- Открити моменти от живота на детето в детската градина – учебни ситуации, празници и развлечения, „отворени врати” за родителите във всеки удобен за тях момент от режима.
- Присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование;
- Повишаване на родителската активност чрез участие в дейностите, осъществявани в детската градина;
- „Училище за родители” –учителите публикуват статии за възпитанието на децата на страницата на детската градина;
- Постоянни изложби на детско творчество в групите, на входовете, във фоайетата;
- Съвместна работа с родителските активи;
- Мониторинг: анкети за проучване на родителското мнение по различни въпроси два-три пъти годишно;
- Отчет – трябва да е написан в позитивен тон, като се акцентира на силните страни, а проблемите да се посочват пряко и обективно.

Индивидуализирането и оптимизирането на педагогическото взаимодействие е невъзможно без информация за:

- структурата и съдържанието на семейните отношения и статуса на детето в семейството;
- семейната атмосфера и емоционалното благополучие на детето у дома;

- особеностите на семейната култура, етническата принадлежност и професионалната реализация на родителите;
- доминиращия тип на възпитание в семейството; - нивото на знания и умения, проявени интереси и способности на детето до постъпването му в детската градина;
- здравословното състояние на детето;
- предпочитаните и непредпочитани храни...

Най-добрият начин за оказване подкрепа на детето и родителите му е разбирането за неповторимата ситуация в семейството и непрекъснатото сътрудничество с него. Понятието семейство трябва да се разглежда по-широко от традиционното майка – баща – дете. Непрекъснатото сътрудничество и взаимният обмен на информация с родителите предполагат високо ниво на комуникативни умения у учителя, гъвкаво използване на разнообразни способи за общуване, отчитане на чувствата, преживяванията и очакванията, изразени (или замаскирани) в поведението на родителите.

За постигането на тази *цел* е важно:

- да се проучат различни модели на семейни отношения и тяхното влияние върху поведението на децата (чрез наблюдения на игри, анализ на детски рисунки и разкази, беседи и анкети с деца, родители, учители);
- да се изпробва и оцени ефективността на различни модели за общуване с деца и родители, с оглед на доминиращия емоционален тон (доброжелателност и уважение, разбиране и съпричастност, лична ангажираност в обръщенията, изискванията, оценките);
- да се обмислят и приложат конкретни подходи за неформални контакти с определена цел (събиране на първоначална информация за ново дете, обсъждане на възникнал инцидент, стимулиране интереса на родителите към различни детски дейности и т.н.).

Участието на родителите в образованието на децата може да бъде от съществено значение в няколко различни насоки, които се преплитат и допълват:

- Програми, занимания, игри, в които родителите участват заедно с децата си;
- Насърчаване на родителите да се включват в домашните занимания и проектите на децата си;
- Участие на родителите в ДГ като помощник-учители или организатори на различни дейности, клубове по интереси, образователни екскурзии;
- Консултиране с мнението на родителите, активно участие на родителите във вземането на решения, засягащи образователния процес;
- Курсове за обучение на родители, програми за учене през целия живот;
- Особено полезни се оказват проектите, в които родителите и децата заедно работят за облагородяване на околната среда, двора, подготовката на празници в ДГ, или пък вземат участие в доброволни инициативи в помощ на уязвими групи.

Външни връзки

• Срещи с лекари, психолози и специалисти в различни области за отговори на въпроси, поставени от родители;

• Връзки с фондации, агенции и други институции с цел търсене на възможности за изяви на деца със заложби в различните видове изкуства.

• Създаване и поддържане на трайни връзки с институции и организации, подпомагащи дейността на детската градина: Тракийски университет гр. Стара Загора, Народно читалище – град Калофер, Национален музей „Христо Ботев“, Кметство гр. Калофер, Интендантско обслужване гр. Калофер, **SKF** Bearings Bulgaria EAD – гр. Калофер, Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Карлово, Отдел „Закрила на детето” – гр. Карлово, Център за обществена подкрепа – гр. Карлово и др.

Всички тези възможности за включване на родителите в образованието на техните деца създават една нова среда, в която семейството и децата са във фокуса на вниманието и всички услуги, предлагани от образователните институции, са насочени в тяхна полза.

ИВАНКА МИТОВА

Директор на ДГ „Радост“